

Nr 42.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för expeditionsvakten vid postverket E. G. Andersson med flera från skyldighet att gälda vissa skadestånds- och ersättningsbelopp; given Stockholms slott den 2 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1923.

Närvarande:

Statsråden LINDQVIST, OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN,
LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Örne anför:

1:o.

I särskilda till Kungl. Maj:t ingivna skrifter hava följande vid postverket anställda personer, nämligen expeditionsvakten Ernst Gunnar Andersson, förste postiljonen Carl Axel Anderson och hjälpmontören

*Ansökningar
av expedi-
tionsvakten
E. G. Anders-*

son med flera
vid postverket
anställda
personer.

Karl Emil Sigurd, anhållit att av nåd bliva befriade från dem åvilande skadeståndsskyldighet m. m.

Över berörda ansökningar hava infortrade utlåtanden avgivits av generalpoststyrelsen respektive den 3 maj, den 1 augusti och den 17 oktober 1922 samt av statskontoret respektive den 4 juli, den 25 november och den 25 november 1922.

Generalpost-
styrelsen.

Generalpoststyrelsen har i sina utlåtanden anfört i huvudsak följande:

Expeditionsvakten Ernst Gunnar Andersson hade i egenskap av postchaufför vid fullgörandet av posttransport i Göteborg den 3 maj 1920 med en av postverkets automobiler i korsningen av Haga Nygata och Sprängkullsgatan därstädes kolliderat med en fru Josefina Svahn, Göteborg, tillhörig automobil, varvid skada uppstått å båda automobilerna.

På grund därav hade allmänna åklagaren vid polisdomstolen i Göteborg yrkat ansvar å såväl Andersson som den privatchaufför, Carl Rudolf Johansson, vilken fört den fru Svahn tillhöriga automobil, för ovarsam framfart. Jämlikt sagda polisdomstols utslag den 14 juni 1920 hade åklagarens talan mot Johansson ogillats. Däremot hade polisdomstolen funnit ådagalagt, att Andersson *dels* ej iakttagit den honom enligt förordningen den 30 juni 1916 om automobiltrafik åliggande varsamheten vid körning med automobil *och dels* ej enligt »särskilda av Konungens befallningshavande fastställda ordningsföreskrifter för Göteborgs stad» hållit undan för privatautomobil, och härför dömt Andersson att böta 25 kronor.

Sedan försäkringsaktiebolaget Fylgia, hos vilket fru Svahns automobil vore försäkrad, framställt anspråk på utbekommande av ett belopp av 860 kronor 25 öre, motsvarande kostnaden för reparation av de å sistnämnda automobil uppkomna skadorna, hade generalpoststyrelsen den 18 november 1921 beslutat att utbetala förenämnda belopp, varjämte uppdragits åt ombudsmannen hos styrelsen att av Andersson söka återfå det av postverket utgivna skadeståndet.

Ifrågavarande, av generalpoststyrelsen sålunda förskottsvis utbetalade belopp, 860 kronor 25 öre, hade ännu ej uttagits hos Andersson.

Från postverket åtnjöte Andersson avlöning med sammanlagt 2,730 kronor för år jämte därå belöpande dyrtidstillägg. Det borde icke förbises, att ett rigoröst utkrävande av nämnda skadestånd skulle menligt inverka på Anderssons ekonomi. Av i ärendet förebragt utredning framginge visserligen, att Andersson vid nu ifrågavarande tillfälle färdats ovarsamt och icke iakttagit all den aktsamhet, som kunnat påfordras. Det borde dock framhållas, att posttransporter måste, såsom låge i sakens natur, ske med all möjlig skyndsamhet, på grund varav en olyckshändelse sådan som den nu ifrågavarande givetvis lätt kunde inträffa. Vid den nu omhandlade postturen hade Andersson varit angelägen om att i möjligaste mån återvinna en utan hans förvällande uppkommen försening, enär eljest postens behöriga fortskaffande äventyrades. Då Andersson, enligt vederbörande förmäns utsago, för sin tjänstgöring i postverket förtjänade mycket goda vitsord och vore känd såsom en duglig, nitisk och pålitlig tjänsteman, mot vilken liknande anmärkning i tjänsten ej tidigare förekommit, talade detta tyd-

ligen för att det inträffade borde rubriceras såsom olyckshändelse, föranledd av ouppsåttlig ovarsamhet från Anderssons sida.

Förste postiljonen Carl Axel Anderson hade den 23 september 1917 i Stockholm fullgjort posttransport medels automobil och därvid sökt å Vasagatan genom gir åt vänster komma förbi och framför en fotgängare, fru Anna Eriksson, men missräknat sig å automobilens och den gåendes fart med påföljd, att fru Eriksson påkörts och skadats. I med anledning av olyckan väckt rättegång, vilken slutligen avgjorts genom Kungl. Maj:ts dom den 11 augusti 1921, hade generalpoststyrelsen och Anderson förpliktats att gemensamt eller vilkendera gälda gitte till fru Eriksson utgiva dels i skadestånd 3,613 kronor 25 öre jämte ränta, dels ock ersättning för hennes rättegångskostnader i samtliga instanser. Fru Eriksson sälunda tillkommande skadestånds- och rättegångskostnadsbelopp uppginge tillinberäknat ränta till betalningsdagen, men efter avdrag för av Anderson ensam guldna 150 kronor, tillhopa 4,753 kronor 52 öre, vilken summa generalpoststyrelsen utbetalt till henne.

Vid av vederbörande exekutor verkställd undersökning hade befunnits, att Anderson saknade utmättningsbar lösegendom men ägde en ännu ej fullbordad villa, saluvärderad till 6,000 kronor, för vilken villa han dock häftade i skuld å cirka 5,000 kronor, samt att det ej syntes sannolikt, att Anderson även genom att försättas i konkurs skulle kunna gälda den skuld, vari han häftade till generalpoststyrelsen.

Från postverket åtnjöte Anderson avlöning med 3,486 kronor för år jämte därå belöpande dyrtidstillägg. Givetvis skulle ett uttagande av omhandlade skadestånd helt nedbryta Anderssons ekonomi, helst han hade familj bestående av hustru och fyra minderåriga barn.

Genom domstolarnas utredning vore visserligen ådagalagt, att fru Eriksson icke varit vållande till påkörningen, varför densamma måst vara förorsakad av Anderson, men den omständigheten, att Anderson i målet icke ådömts böter enligt förordningen den 30 juni 1916 om automobiltrafik, torde få anses giva ett gott stöd för, att han vid tillfället icke gjort sig skyldig till någon grovre vårdslöshet eller försummelse vid automobilens framförande. Helt visst måste man anse, att här förelegat en av de olyckshändelser, som tyvärr icke kunde i alla fall avväjas, då det gällde att på en livligt trafikerad storstadsgata förrätta transporter, som krävde framför allt snabbhet, så som fallet vore med posttransporterna.

Anderson hade alltsedan år 1913 arbetat som postchaufför och besatt alltså vid tillfället mångårig vana vid automobiltrafik, något som även talade för att här en olyckshändelse förelegat, och då Anderson enligt vederbörande förmäns utsago för sin tjänstgöring i postverket förtjänade mycket goda vitsord och vore känd såsom en duglig, nitisk och pålitlig tjänsteman, mot vilken liknande anmärkning i tjänsten ej tidigare eller senare framkommit, ansåge styrelsen ytterligare ett avgörande skäl föreligga för att det inträffade ej berott på grov ovarsamhet från Anderssons sida, utan varit en olyckshändelse, inför vilken man måste finna det rimligt, att Anderson befriades från skyldighet att gälda av postverket förskotterade ersättningsbelopp.

Vad slutligen beträffade *hjälpmontören Sigurd*, hade han den 4 maj 1922 vid provkörning av en postverkets automobil i Stockholm å Götgatan sökt föra auto-

mobilen mellan en mötande spårvagn och en dragkärra men misräknat sig å avståndet från den senare, med påföljd att dragkärran påkörts, varvid en å denna liggande, fabrikören Nils Petter Ringström tillhörande spegelskylt fallit i gatan och krossats. I med anledning av missödet väckt rättegång, som slutligen avgjorts av Svea hovrätt den 31 augusti 1922, hade fabrikören Ringström tillerkänts skadestånd med 350 kronor och ersättning för rättegångskostnad med 90 kronor eller tillhoppa 440 kronor jämte vad som åtginge till lösen av rådhusrättens och hovrättens utslag. Sedan fabrikören Ringström uttagit stämning å generalpoststyrelsen, under yrkande att postverket såsom ägare av den av Sigurd förda automobilen måtte förpliktas till Ringström utgiva skadestånd och ersättning som ovan, hade styrelsen till Ringström utbetalat ett belopp av 449 kronor, innefattande jämväl ersättning med 5 kronor för av Ringström havd kostnad för stämningens uttagande. Styrelsen hade uppdragit åt sin ombudsman att övervaka, att en av Sigurd till styrelsen utgiven revers å ersättningsbeloppet bleve vederbörligen infriad, detta under förutsättning, att Sigurd ej genom Kungl. Maj:ts nåd befriades från ersättningsskyldighet helt eller delvis i ovan angivna hänseende.

Mot en sådan befrielse hade styrelsen för sin del intet att invända. Ett uttagande av omhandlade relativt stora skadestånd skulle sannolikt hava en menlig inverkan på Sigurds ekonomi. Dennes avlöning från postverket uppginge till 67 kronor 20 öre per vecka men kunde väntas bliva nedsatt vid av generalpoststyrelsen tillämnad reducering inom nära framtid av postverkets verkstadspersonals löner. Å sin lön hade Sigurd att helt försörja sin hos sig boende moder.

Genom domstolarnas utredning vore visserligen ådagalagt, att Sigurd genom viss ovarsamhet varit vållande till missödet, men då han alltsedan 1919 utan något tidigare missöde fört automobiler och alltså finge antagas hava vid tilldragelsen i fråga besuttit en viss vana vid automobiltrafik, borde det inträffade kunna rubriceras som ren olyckshändelse, föranledd av en ouppsåtlig ovarsamhet från Sigurds sida. Sigurd hade, enligt vederbörande förmäns utsago, såväl före som efter nu omhandlade missöde städe fullgjort sina åligganden med punktlighet och noggrannhet och för sitt arbete i postverket befunnits förtjäna gott vitsord.

Ehuru givetvis en postchaufför måste själv bära ansvaret för skador, som på grund av ovarsamhet från hans sida vållades, hade generalpoststyrelsen funnit omständigheterna i föreliggande tre fall vara sådana, att postverket syntes bära i sin egenskap av fordonsägare stå hela eller större delen av den ekonomiska förlust, som sålunda uppkommit.

Styrelsen har därför tillstyrkt, att bemälda Ernst Gunnar Andersson, Carl Axel Anderson och Sigurd måtte befrias från skyldighet att till postverket inbetala förut omförmälda belopp å respektive 860 kronor 25 öre, 4,753 kronor 52 öre och 449 kronor, ävensom hemställt, att ifrågavarande belopp måtte ur postverkets räkenskaper få avföras.

Statskontoret.

Statskontoret anser billighetsskäl tala för att expeditionsvakten Ernst Gunnar Andersson erhöle befrielse från skyldighet gälda av postverket för honom förskotterat belopp, 860 kronor 25 öre. Beträffande förste postiljonen Carl Axel Anderson tillstyrker statskontoret, att han måtte befrias från skyldighet att till postverket återgälda å honom be-

löpande andel av förenämnda belopp, 4,753 kronor 52 öre. Vidkommande Sigurd anser statskontoret det kunna ifrågasättas, huruvida statsverket i detta fall borde träda hjälpende emellan, särskilt som Sigurd, vilken varit vållande till sammanstötningen, ej dömts att gemensamt med postverket utan ensam utgiva ovan omförmälda skadestånds- och ersättningsbelopp å tillhopa 440 kronor. Då emellertid ömmande omständigheter syntes föreligga, ville statskontoret icke motsätta sig, att Sigurds skuld till postverket för av postverket utgiven, Sigurd åvilande skadeersättning eftergäves. Däremot avstyrker statskontoret, att Sigurd ådömd ersättning för rättegångskostnader efterskänktes, och erinrar statskontoret till stöd för denna sin uppfattning om statsmakernas beslut år 1922 i en liknande fråga (proposition nr 55), enligt vilket beslut postiljonen K. M. Jonsson befriades från honom åliggande skyldighet att till postverket återgälda å honom belöpande andel av de skadestånds- och ersättningsbelopp, som Jonsson och postverket genom domstols utslag dömts att gemensamt utgiva, varemot tillräckliga skäl icke ansågs föreligga att utsträcka befrielsen till att omfatta jämväl den Jonsson ensam ådömda betalningsskyldigheten för vissa rättegångskostnader.

De goda vitsord, som de i generalpoststyrelsens framställningar avsedda personer erhållit beträffande sin tjänstgöring vid postverket, och de jämförelsevis knappa ekonomiska förhållanden, varunder de leva, synas mig tala för vidtagande av åtgärder för deras befriande helt eller delvis från dem åliggande ersättningsskyldighet. Jag anser mig således böra tillstyrka expeditionsvakten Ernst Gunnar Anderssons ansökning. Vidkommande förste postiljonen Carl Axel Anderson vill jag förorda, att Anderson befrias från honom åliggande skyldighet att till postverket återgälda å Anderson belöpande andel av de av postverket utbetalade skadestånds- och ersättningsbelopp om tillhopa 4,753 kronor 52 öre, som det jämlikt Kungl. Maj:ts dom den 11 augusti 1921 åligger Anderson och postverket att gemensamt utgiva, därvid jag givetvis utgår från att postverket självt vidkännes sin anpart av nyssnämnda belopp. Vad slutligen beträffar Sigurd, vill jag med hänsyn till föreliggande ömmande omständigheter tillstyrka, att han befrias från skyldighet att till postverket återgälda den honom ådömda skadeersättning av 350 kronor, som postverket förskottsvis utbetalat, varemot jag i likhet med statskontoret anser tillräckliga skäl icke föreligga att utsträcka befrielsen till att omfatta jämväl Sigurd ålagd ersättningsskyldighet för rättegångskostnader. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att expeditionsvakten Ernst Gunnar Andersson må befrias från att till postverket återgälda det belopp av 860 kronor 25 öre, som postverket utgivit såsom gottgörelse för skada, uppkommen vid sammanstötning den 3 maj 1920 i Göteborg mellan en postverket tillhörig, av Andersson förd automobil och en annan automobil;

att förste postiljonen Carl Axel Anderson må befrias från honom åliggande skyldighet att till postverket återgälda å Anderson belöpande andel av de skadestånds- och ersättningsbelopp om tillhoppa 4,753 kronor 52 öre, som postverket i anledning av Kungl. Maj:ts dom den 11 augusti 1921 utgivit;

att hjälpmontören Karl Emil Sigurd må befrias från att till postverket återgälda det av postverket utbetalade skadeståndsbelopp av 350 kronor, som Sigurd jämlikt Svea hovrätts utslag den 31 augusti 1922 ålagts att utgiva; samt

att de belopp, från vilkas gäldande bemälda Ernst Gunnar Andersson, Carl Axel Anderson och Sigurd sålunda befrias, må ur postverkets räkenskaper avskrivas.

2:o.

*Ansökning av
förste styr-
mannen å
ångfärjan
»Malmö»
T. E. Berg-
gren.*

Den 26 januari 1920 omkring kl. 9,15 förmiddagen inträffade i Öresund under då rådande tjocka en sjöolycka, i det att den statens järnvägar tillhöriga ångfärjan »Malmö» kolliderade med passagerareångaren »Malmö», varvid å båda fartygen uppkommo vissa skador.

Såsom vållande till denna olycka ställdes dåvarande tjänsteförrättande befälhavaren å ångfärjan »Malmö», förste styrmannen å samma färja Torsten Esaias Berggren under åtal. Genom rådhusrättens i Malmö utslag den 18 juni 1921 dömdes Berggren såsom vållande till olyckan att böta 150 kronor. Tillika förpliktades Berggren att utgiva ersättning för den statens järnvägar genom olyckan orsakade förlust med tillhoppa 45,705 kronor 4 öre, däri inbegripet den ersättning, statens järnvägar nödgats utgiva till rederiet för passagerareångaren »Malmö» på grund av den sistnämnda fartyg tillskyndade skadan.

Över berörda utslag anförde Berggren besvär, men fann hovrätten över Skåne och Blekinge genom utslag den 9 september 1921, vilket vunnit laga kraft, icke skäl göra ändring i rådhusrättens utslag.

Vid sedermera företaget försök till verkställighet av hovrättens utslag har Berggren befunnits sakna utmättningsbar tillgång till gäldande av statens järnvägars fordran på grund av utslaget.

I en till Kungl. Maj:t den 8 mars 1922 ingiven skrift har Berggren nu anhållit att av nåd bliva helt befriad från den honom åliggande ersättningsskyldigheten. Berggren har därvid framhållit, att det vore otänkbart, att han, som för det dåvarande åtnjöte en månatlig inkomst — inberäknat dyrtidstillägg — av 780 kronor och som icke ägde förmögenhet av något slag, skulle, även med iakttagande av den största sparsamhet, bliva i stånd att sammanspara ens en ringa del av det honom ådömda skadeståndsbeloppet.

Järnvägsstyrelsen, som den 15 maj 1922 avgivit infortrat utlåtande, framhåller, att, då Berggren saknade utmättningsbara tillgångar och någon utsikt icke syntes förefinnas, att han framdeles skulle vinna sådan ekonomisk ställning, att han kunde bliva i stånd att fullgöra sin skadeståndsskyldighet, statens fordran mot honom finge anses värdelös och upprätthållandet av densamma utan gagn. På grund härav och då fordringens upprätthållande kunde komma att på Berggren verka nedtryckande i psykiskt hänseende funne styrelsen det önskvärt, att fordringen efterskänktes. Styrelsen hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Berggren må befrias från den honom i anledning av förenämnda sjöolycka åliggande ersättningsskyldighet samt att fordringsbeloppet, 45,705 kronor 4 öre, må ur statens järnvägars räkenskaper avskrivas.

Järnvägs-
styrelsen.

I infortrat utlåtande av den 4 juli 1922 har statskontoret, under hänvisning till att statsmakterna i ett flertal tidigare fall behjärtat liknande ansökningar, tillstyrkt bifall till framställningen.

Statskontoret.

Då i förevarande fall synas föreligga skäl av enahanda beskaffenhet som de, vilket föranlett senast 1922 års riksdag att medgiva förre andre styrmannen å ångfärjan »Malmö» S. P. Pihl befrielse från honom åliggande skadeståndsskyldighet, anser jag riksdagens medgivande böra inhämtas till befrielse för Berggren från ifrågavarande ersättningsskyldighet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att förste styrmannen å ångfärjan »Malmö» Torsten Esaias Berggren må befrias från honom jämlikt hovrättens över Skåne och Blekinge utslag den 9 september 1921 åliggande skyldighet att utgiva ersättning till statens järnvägar med 45,705 kronor 4 öre; samt

att ifrågavarande belopp må ur statens järnvägars räkenskaper avskrivas.

Kungl. Maj:ts Proposition Nr 42.

Till vad departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.